

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายธานีศ เกศวพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๔๘

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ระหว่าง { นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง
พรรคพลังธรรม ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังธรรม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพลังธรรม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับจดทะเบียนพรรคพลังธรรม ผู้ถูกร้อง เป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๓๑ และคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้อนุมัติโครงการและแผนงานของพรรคพลังธรรมในรอบปี ๒๕๔๘ จำนวน ๕ โครงการ งบประมาณ ๖๖๔,๘๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันแปดร้อยบาทถ้วน) ซึ่งพรรคพลังธรรมได้เบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวแล้ว

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๘ ทุกพรรคการเมืองจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จำนวน ๒ ครั้ง โดยขอให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ที่หัวหน้า

LIRT

พรรคการเมืองมอบหมายเป็นหนังสือและเหรียญกษาปณ์พรรคการเมืองเป็นผู้รับรองสำเนาหลักฐานการใช้
จ่ายเงินตามโครงการและแผนงานทุกแผน

เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้จัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ
พรรคผู้ถูกร้อง ในรอบปี ๒๕๔๗ ทางโทรสาร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ลงรับไว้
เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ โดยไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้คณะกรรมการ
การเลือกตั้งตรวจสอบ และต่อมาเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้จัดส่งต้นฉบับแบบรายงาน
การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๗ ซึ่งได้เคยส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ทางโทรสารแล้ว แต่ก็ไม่ได้ส่งสำเนาหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบ
เช่นเดิม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงยังไม่ชัดเจนและไม่อาจ
ตรวจสอบได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือไม่ และ
ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๗ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง
และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ จึงเสนอประธานกรรมการการเลือกตั้ง
ซึ่งประธานกรรมการการเลือกตั้ง ได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนจึงมีหนังสือขอให้
ผู้ถูกร้องส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินในปี ๒๕๔๗ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน
สิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า เนื่องจากการจัดทำ
หลักฐานการใช้จ่ายเงินในรอบปีนี้ จะต้องยึดมาตรฐานเดียวกันกับหลักฐานทางบัญชีในกรณีของ
ปี ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องจึงต้องปรับปรุงหลักฐานการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้อง และอาจต้องคืนเงินบางส่วน
ที่การจัดทำหลักฐานไม่ครอบคลุมครบถ้วนถูกต้อง และแจ้งว่าได้ตระหนักในปัญหาและอุปสรรค
เป็นอย่างดี ได้พยายามให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องชุดใหม่เพื่อให้ได้บุคลากร
ที่เหมาะสมกับงาน อีกทั้งได้ตัดสินใจไม่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ในรอบปี ๒๕๔๘ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มีเวลาปรับระบบการบริหารและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหาร
ชุดใหม่เข้ารับผิดชอบการดำเนินงานตามนโยบายและข้อบังคับของพรรคพลังธรรม และได้แจ้งว่า
จะปรับปรุงข้อผิดพลาดทางบัญชีและจัดทำงบการเงินประจำปีที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องตามความเป็นจริง
เพื่อจะนำเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้องได้ทันในการประชุมสามัญวิสามัญต่อไป

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๕ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ว่า เมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง รับทราบกรณีและผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ เฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงินแต่ไม่ได้ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย ซึ่งไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า ผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุน จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันแปดร้อยบาทถ้วน) ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ จึงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบ และให้สำนักกฎหมายและคดีร้องทุกข์กล่าวโทษ ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เพื่อให้ดำเนินคดีอาญากับนายภมร นวรัตน์กร หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ประกอบมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๘ และให้โอกาสผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

นายภมร นวรัตน์กร รักษาการหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ฉบับลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ พร้อมเอกสารหลักฐาน ต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

(๑) ผู้ถูกร้องได้รับการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๑ และได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ชุดปัจจุบัน ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕ และพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เนื่องจากตำแหน่งกรรมการบริหารว่างลงเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๔๘ (๒) และปัจจุบันมีคณะกรรมการบริหารรักษาการตามข้อบังคับพรรค จำนวน ๔ คน โดยยังไม่มีกรรมการเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ เนื่องจากเกิดความขัดแย้งภายใน

(๒) ในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับการอนุมัติเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการและแผนงาน จำนวน ๕ โครงการ เป็นเงิน ๖๖๔,๘๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันแปดร้อยบาทถ้วน) จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง และพรรคได้เบิกจ่ายเงินไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ มีการแจ้งกำหนดการจัดกิจกรรมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานไปร่วมสังเกตการณ์และจัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการการเลือกตั้งทุกครั้งไป

(๓) วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ และวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๒๕ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๘ และ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/ว ๑๖๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ แจ้งเตือนพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี ๒๕๔๘ ทุกพรรคการเมืองจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘

(๔) วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยวิธี

- ๑) ส่งทางโทรสาร ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับในวันเดียวกัน
- ๒) ส่งต้นฉบับรายงานทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเอกสารในวันถัดมา คือวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๘

ก่อนยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าว ผู้ถูกร้องได้แจ้งด้วยวาจาให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทราบว่า การนำส่งหลักฐานการใช้จ่ายเงินต้องล่าช้า เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๓๔๘๓ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๘ แจ้งผลการตรวจสอบงบการเงินผู้ถูกร้อง ประจำปี ๒๕๔๗ กรณีตรวจพบข้อผิดพลาดและบกพร่องบางประการ โดยให้ผู้ถูกร้องดำเนินการปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดบกพร่องให้ถูกต้องครบถ้วน ก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชี ในปี ๒๕๔๘ เพื่อยกยอดไปจัดทำงบการเงินปี ๒๕๔๘ และบันทึกผลการเปิดบัญชีปี ๒๕๔๘ ได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง และให้จัดส่ง

เอกสารหลักฐาน ที่แสดงว่าผู้ถูกร้องได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรายการข้อผิดพลาดบกพร่อง ให้ผู้ร้อง ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือ

(๕) ในจำนวนรายการบัญชีที่จะต้องแก้ไข มีกรณีสำคัญ คือ หลักฐานการรับเงินและจ่ายเงิน ค่าพาหนะเดินทาง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้พรรคนำส่งหลักฐานการจ่ายค่าพาหนะ เดินทางให้กับสมาชิกพรรค (ผู้เข้าร่วมกิจกรรม) เป็นรายบุคคล ซึ่งผู้ถูกร้องได้ทักท้วงว่าพรรค ไม่สามารถนำส่งหลักฐานเช่นนั้น เนื่องจากการจ่ายค่าพาหนะเดินทางเป็นการเหมาจ่ายให้กับผู้ให้บริการ รถเช่ามิได้จ่ายเป็นรายบุคคล และได้ปฏิบัติเช่นนี้ทุกปี หากมีการแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ย่อมเท่ากับว่าคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องได้ร่วมกัน จัดทำหลักฐานอันเป็นเท็จและแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งผู้ถูกร้องได้ขอให้สำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งยอมรับหลักฐานการใช้จ่ายเงินที่พรรคได้รับรองความถูกต้องแล้ว

(๖) ในระหว่างการเจรจาหาข้อยุติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือ คำวนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสาร หลักฐานการใช้จ่ายเงิน ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และมีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ให้ผู้ถูกร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนและจัดส่ง เอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนกรณีโครงการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๗ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และมีหนังสือ คำวนที่สุด ที่ ลต ๐๔๐๑/๖๐๔๔ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้รับหลักฐานที่แสดงว่า ผู้ถูกร้องได้ดำเนินการปรับปรุง แก้ไข รายการข้อผิดพลาดบกพร่องของงบการเงิน ประจำปี ๒๕๔๗

(๗) วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือชี้แจงการใช้จ่ายเงินและงบการเงิน ประจำปี ๒๕๔๗ และปี ๒๕๔๘ ต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างการปรับปรุงรายการทางบัญชีและ อาจมีการคืนเงินบางส่วนที่การจัดทำหลักฐานไม่ครอบคลุมครบถ้วน ซึ่งผู้ร้องได้รับหนังสือไว้เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕

(๘) ปลายเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๕ รักษาการหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องและผู้อำนวยการพรรค ผู้ถูกร้อง ได้เดินทางไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อชี้แจงผลการปรับปรุงรายการ ทางบัญชีและการนำส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินประจำปี ๒๕๔๘ ซึ่งมีสาระสำคัญ

ถือการแก้ไขรายงานทางบัญชีในรอบปี ๒๕๔๗ ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากพรรคได้ปิดบัญชีและได้จัดทำงบการเงินให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรอง พร้อมเสนอที่ประชุมใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้อง อนุมัติจากนั้นได้ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ครบถ้วนแล้ว ส่วนกรณีเงินสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมประจำปี ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้อง ประสบความยุ่งยากในการจัดทำหลักฐานให้ตรงตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเฉพาะหลักฐานการเบิกจ่ายค่าพาหนะเดินทางเป็นรายบุคคล ซึ่งทั้งสองกรณีอยู่ระหว่างการขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ให้คืนเงินที่ได้ใช้จ่ายไปให้กับกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากทางการบริหาร และจักได้ดำเนินการปิดบัญชีจัดทำงบการเงิน เสนอที่ประชุมใหญ่อนุมัติ แต่เนื่องจากเกิดความขัดแย้งในองค์กรการดำเนินการ จึงล่าช้า

(๕) เหตุผลที่กล่าวมา เห็นได้ว่า

๑) คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมือง ต่างตระหนักดีว่าผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานที่ได้รับอนุมัติ และได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปีปฏิทินอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด การตัดสินใจคืนเงินให้แก่กองทุน ก็เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากของการบริหารอันเกิดจากการจัดทำเอกสารและแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ

๒) พลดำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองย่อมตระหนักดีว่า ผู้ถูกร้องมิได้กระทำความผิดตามมาตรา ๖๒ จึงมิได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง และการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องเป็นเพียงการกล่าวโทษหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องกระทำผิดกฎหมาย ตามนัยมาตรา ๔๐ และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๓) การคืนเงินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเนื่องจากความบกพร่องทางบัญชี เป็นประเพณีที่พรรคการเมืองกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติมาแบบสมานฉันท์ โดยตลอด การไม่นำส่งเงินตามกำหนดเป็นเพียงเหตุให้ถูกชะลอการเบิกจ่ายเงินสนับสนุน ในปีถัดไปไม่เคยเป็นเหตุให้ยุบพรรค แม้ในกรณีที่พรรคธรรมชาติไทยมิได้ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน

ประจำปีภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังเปิดโอกาสให้ชี้แจงเหตุผล เพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรม

(๑๐) เนื่องจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีประกาศฉบับที่ ๑๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ห้ามมิให้พรรคการเมือง ที่มีอยู่แล้วดำเนินการประชุมหรือดำเนินกิจการใดๆ ในทางการเมือง ดังนั้นการที่ผู้ร้องสั่งให้ผู้ถูกร้อง ดำเนินการตามหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๕๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ และที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๗๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะผู้ร้องย่อมทราบดีว่าการบริหารเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมือง จะต้องมีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคเพื่อขอความเห็นชอบ ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินกิจการในทางการเมือง ตามนัยมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ การที่ผู้ร้องนำเอาผลของคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมาเป็นข้อสันนิษฐานว่าผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต มีเจตนาเอาผิดกับผู้ถูกร้องโดยไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองได้อื่น คำร้องเพื่อชี้แจงเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้อง ความความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” กรณีที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างเหตุที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องปรับปรุงรายการข้อผิดพลาด บกพร่องให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชี ในปี ๒๕๔๘ นั้น ผู้ถูกร้องไม่สามารถนำมาอ้างเพื่อเป็นเหตุที่จะไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ ผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ เนื่องจากข้อผิดพลาดทางบัญชี ในปี ๒๕๔๗ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง

ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ หากผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุน ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องจะต้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวแล้ว แต่เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือทวงถามให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวตามหนังสือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๕ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ พร้อมทั้งประสานกับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนดังกล่าวให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่อย่างใด และมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ภายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๔๐ ซึ่งมีบทกำหนดโทษตามนัยมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทและปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ปรากฏตามหนังสือของผู้ร้อง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๑๑๒๐๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เรื่องร้องทุกข์กล่าวโทษนายภมร นวรัตน์กร หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้อง ต่อผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ดังนั้น จากกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี ๒๕๔๘ และกรณีไม่จัดส่งงบการเงินประจำปี ๒๕๔๘ แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน ซึ่งกรณีดังกล่าวเคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔๒/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่องนายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไท หน้า ๒๗ วรรคท้าย ว่า “สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าคำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลาสิบห้าวันตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เห็นว่าวันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน นั้นคือวันที่ผู้ร้องได้พิจารณาและเห็นชอบให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕

ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีบันทึกข้อความ ที่ ลต ๐๔๐๒ (ฝปส.)/๑๓๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ รายงานเรื่องผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ซึ่งเมื่อนับถึงวันที่ ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คือวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ จึงอยู่ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ข้ออ้างของผู้ถูกร้องข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน”

ในกรณีของผู้ถูกร้อง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพื่อประกอบการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ค่วนที่สุด ที่ ลต (ทพพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๘ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ พร้อมทั้งประสานกับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้องมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกร้องไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๑๑๖/๒๕๔๘ (๓๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีมติว่าเมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบกรณีที่ผู้ถูกร้อง ได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยส่งเฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงิน แต่ไม่ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วยจึงไม่สามารถ ตรวจสอบได้ว่าผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท (หกแสนหกหมื่นสี่พันแปดร้อยบาทถ้วน) ถูกต้อง ตามความเป็นจริง ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มี คำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ และประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงได้ยื่น คำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดได้รับเงินสนับสนุนไปแล้ว ถ้าต่อมาปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ ให้

นายทะเบียนเรียกคืนเงินสนับสนุนดังกล่าวและให้นายทะเบียนนำเงินสนับสนุนที่เรียกคืนส่งเข้ากองทุน” และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนต้องคืนเงินให้แก่กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองด้วยเหตุดังนี้

ข้อ ๒๔ “พรรคการเมืองที่ได้รับจัดสรรเงินสนับสนุน ต้องส่งคืนเงินสนับสนุน ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

(๑) ไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ มาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง”

ข้อ ๒๕ “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองมีเหตุตามข้อ ๒๔ (๑) ให้นายทะเบียนแจ้งพรรคการเมืองนั้นส่งคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับการจัดสรรในปีที่มีเหตุตามข้อ ๒๔ (๑) แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง”

การเรียกคืนเงินสนับสนุนจากพรรคการเมือง กรณีไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ หรือมาตรา ๔๐ นั้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้เรียกคืนเงินตามประเพณีปฏิบัติตามที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้าง แต่ปฏิบัติโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งเรื่อง กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕ ซึ่งกรณีดังกล่าวไม่มีกฎหมายบัญญัติให้มีโทษถึงขั้นยุบพรรคการเมืองแต่อย่างใด แต่กรณีของผู้ถูกร้อง มิได้เป็นเรื่องการเรียกคืนเงินสนับสนุนตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบว่า ผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนถูกต้องตามความเป็นจริงหรือไม่ จึงเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ (๕) และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

(๔) ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๐๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นกรณีที่ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของ

ผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ส่วนหนังสือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๑๕๗๒๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เป็นหนังสือที่ผู้ร้องเรียกคืนเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๘ เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่จัดส่งงบการเงินของพรรค ประจำปี ๒๕๔๘ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กล่าวคืองบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองรับรองแล้วภายในเดือนเมษายนของทุกปี หัวหน้าพรรคการเมืองต้องรับรองความถูกต้องร่วมกับเหรียญพรรคการเมืองและให้หัวหน้าพรรคการเมืองส่งงบการเงินต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งสำเนาบัญชีตามมาตรา ๓๘ ซึ่งกรณีดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งงบการเงินของผู้ถูกร้องตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ร้องจึงต้องดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และดำเนินการเรียกคืนเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้อง ประจำปี ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ดังนั้น กรณีประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง สั่งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งสองเรื่องดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศไทย ประกอบกับหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามผู้ถูกร้องกล่าวอ้างมิได้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกรณีผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ (๕) เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยจัดส่งเฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า ผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามและวรรคสี่ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการ รัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

อนึ่ง เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ตราขึ้นและมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นมา โดยในมาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ (๒) ประกาศคณะปฏิรูป การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ เรื่อง ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ (๓) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ฉบับที่ ๒๗ เรื่อง การแก้ไขประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ (๔) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะปฏิรูป การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ เรื่อง ห้ามพรรคการเมืองประชุมหรือดำเนินกิจการอื่นใดในทางการเมือง ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (๕) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีปัญหาที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญ จะใช้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พิจารณาวินิจฉัยคดีนี้

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองไว้ในมาตรา ๖๒ มาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๘ ไว้ดังนี้

มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ....

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒”

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๖๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบไปเพราะไม่ดำเนินการตามมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒ หรือกระทำการตามมาตรา ๖๖ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ต้องยุบไปจะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ตามมาตรา ๘ อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป”

ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติหลักการเดียวกันนี้ไว้ในมาตรา ๔๒ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๖ และมาตรา ๘๘ ดังนี้

มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน”

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อครบกำหนดระยะเวลาการรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว หากพรรคการเมืองใดยังไม่ได้รายงาน ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าพ้นกำหนดระยะเวลาแล้วยังมิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และส่วนที่ ๕ การใช้จ่ายของพรรคการเมือง และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองใดมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมืองแต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่ หรือในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ ให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏค่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏค่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๘๗ บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๘๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๘๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป”

มาตรา ๘๘ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ หรือเหตุตามมาตรา ๘๔ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่ง

เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ เป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับใช้อยู่ในขณะที่ผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓ แม้เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในภายหลังและมีบทบัญญัติเพิ่มเติมให้นายทะเบียนพรรคการเมือง มีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเวลาที่กำหนด ก่อนที่จะดำเนินการเพื่อให้มีการยุบพรรคการเมืองอันมีลักษณะเป็นคุณกว่ากฎหมายที่ใช้ในขณะพรรคผู้ถูกร้องไม่ดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดก็ตาม แต่การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ นั้น หัวหน้าพรรคเพียงต้องโทษทางปกครองตามมาตรา ๑๒๔ ก็ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาทเท่านั้น หากจำเป็นต้องรับโทษทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๑ มาตรา ๑๐๕ ถึงมาตรา ๑๒๑ ไม่ ดังนั้น การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องจึงถือไม่ได้ว่าเป็นความผิดทางอาญาอันจักเข้าเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ ที่บัญญัติให้ต้องใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณบังคับแก่คดีนี้ไม่ หากแต่ต้องใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ในเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายบังคับแก่คดีนี้ ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ พิจารณาวินิจฉัยคดีนี้

เมื่อผลแห่งการวินิจฉัยในประเด็นปัญหาเรื่องการใช้บังคับกฎหมายเป็นดังนี้ กรณีจึงมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยในประเด็นต่อไปว่ามีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ที่จะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องหรือไม่

พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ บัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป” แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องและคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง กับเอกสารประกอบ ซึ่งผู้ร้องและผู้ถูกร้อง

ไม่ได้เถียงกันฟังได้เป็นยุติว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติโครงการและแผนงานของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ จำนวน ๕ โครงการ เป็นเงินงบประมาณ ๖๖๔,๘๐๐ บาท และผู้ถูกร้องได้เบิกจ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจำนวนดังกล่าวไปจากผู้ร้องแล้ว แต่ในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ดังกล่าว ผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองยื่นต่อผู้ร้องภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายเฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงินเท่านั้น แต่มิได้ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินต่อผู้ร้องด้วย เป็นเหตุให้ผู้ร้องไม่สามารถตรวจสอบได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเข้าเกณฑ์เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ซึ่งเข้าเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างในคำชี้แจงว่า ผู้ร้องได้แจ้งผลการตรวจสอบงบการเงินของผู้ถูกร้อง ประจำปี ๒๕๔๗ ว่าพบข้อผิดพลาดและบกพร่องบางประการ และสั่งให้ดำเนินการปรับปรุงรายการข้อผิดพลาดบกพร่องให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนปิดรายการบัญชีที่เกี่ยวข้องทุกบัญชีในปี ๒๕๔๘ นั้น ผู้ถูกร้องไม่อาจนำมาอ้างเป็นเหตุที่จะไม่จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ให้แก่ผู้ร้องได้ ทั้งนี้เพราะข้อผิดพลาดทางบัญชีของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๗ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ แต่อย่างใด อีกทั้งตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่กำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายนั้น กฎหมายมีข้อความระบุไว้ชัดเจนว่ารายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองนั้น ต้องกระทำให้ "...ถูกต้องตามความเป็นจริง..." ด้วย ดังนั้น หากผู้ถูกร้องได้ใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ ไปโดยถูกต้องตรงต่อความเป็นจริงย่อมอยู่ในวิสัยที่ผู้ถูกร้องจะจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน พร้อมเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินเพื่อยืนยันว่าได้ใช้จ่ายเงินไปโดยถูกต้องตามความเป็นจริงได้ ทั้งนี้เพราะเอกสารหลักฐานประกอบ

การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๘ หาได้มีความเกี่ยวข้องกับข้อผิดพลาด
บกพร่องทางบัญชีของผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๗ ดังที่ผู้ถูกร้องพยายามหยิบยกขึ้นกล่าวอ้าง
เป็นข้อแก้ตัวไม่ คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงในทำนองโต้แย้งว่าผู้ร้องมิได้ยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง
ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนตามนัยแห่งพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง นั้น ปัญหาข้อนี้
ได้ความจากเอกสารประกอบคำร้องของผู้ร้องว่า ผู้ร้องได้ให้โอกาสพรรคผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐาน
การใช้จ่ายเงินสนับสนุนเพื่อประกอบการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘
ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๒/๕๘๘๘ ลงวันที่
๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ พร้อมทั้งประสานกับหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่ผู้ถูกร้อง
มิได้ดำเนินการแต่อย่างใด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้เสนอเรื่องให้ผู้ถูกร้องไม่จัดส่ง
เอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่
๑๑๖/๒๕๔๘ (๑๐) เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ โดยที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง
มีมติว่าเมื่อประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบกรณีของผู้ถูกร้อง
ได้รายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘
โดยส่งเฉพาะแบบรายงานการใช้จ่ายเงิน แต่ไม่ส่งเอกสารหลักฐานการใช้จ่ายเงินมาด้วย จึงไม่สามารถ
ตรวจสอบได้ว่าผู้ถูกร้องใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง
ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จำนวน ๖๖๔,๘๐๐ บาท ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามนัยมาตรา ๖๒
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง
จึงให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๖๕ (๕)
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๓๕
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ และประธานกรรมการ
การเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ก็ได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อให้มี
คำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งอยู่ภายในกำหนดระยะเวลา ๑๕ วัน
นับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้อง คำชี้แจงของผู้ถูกร้องในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

อาศัยเหตุดังที่ได้วินิจฉัยมา จึงมีความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัวให้ยุบพรรคพลังธรรม
ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕
วรรคสอง

นายธานีศ เกศวพิทักษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ